

MALA BIOGEOGRAFIJA

Sarajevska založba "Zavod za izdavanje udžbenika" je v svoji zbirki "Naučna knjiga" kot 51. zvezak izdala knjigo "Mala biogeografija". Ker pri nas skoraj ni biogeografske literature, bi bilo škoda, če bi knjiga ostala neopažena tudi v slovenski geografski strokovni javnosti. Čeprav ni napisana kot učbenik, je namenjena za dopolnilno čtivo pri pouku geografije in biologije na srednjih šolah. Poleg tega je vsebina sestavljena tako, da daje spodbudo tudi za samostojno izvenšolsko aktivnost učencev. To pa naj bi pripomoglo k lažjemu obvladanju gradiva, ki je predvideno z učnim načrtom.

Vsebina knjige je razdeljena na uvodni del in tri osrednja poglavja, zaključuje pa jo dodatek. V uvodu so na kratko razloženi nekateri osnovni pojmi iz biogeografije: predmet in definicija biogeografije in razporejenost živih bitij. Pojmi so večinoma podani v obliki lahko razumljivih definiciji večina jih je razložena s primeri iz različnih delov zemlje. Na kratko in jasno so definirani tudi pojmi, ki se v zadnjem času uveljavljajo izven strokovnih okvirov. Tako npr. o vedi, ki proučuje odnos organizmov do okolja (ekologiji), o združbah organizmov (biocenozah), o prostoru, ki pripada biocenozi (biotopu) itd.

V prvem poglavju nam avtor predstavi razprostranjenost favne na zemlji. Živalski svet obravnava v okviru šestih zoogeografskih področij: avstralskega, neotropskega, etiopskega, orientalskega, nearktičnega in paleoarktičnega. Za vsako področje so navedene značilne živalske vrste in tiste vrste, ki žive samo na tistem področju (endemične vrste). Da bi bila predstavitev teh področij privlačnejša, je pri vsakem dodana kratka zanimivost iz živalskega sveta, ki mu pripada. Tako so npr. pri neotropskem področju (Južna Amerika) opisani neobičajni plazilci na otočju Galapagos.

Poleg zoogeografskih področij na zemlji zajema to poglavje tudi zoogeografska področja Evrope in v posebnem poglavju področja Jugoslavije. Zoogeografskim področjem Jugoslavije je posvečena precejšnja pozornost, saj zavzema njihov opis skoraj polovico tega poglavja. Živalski svet naše domovine je predstavljen po zoogeografskih conah severni nižinski del Jugoslavije pripada panonski coni, srednji, gorski balkanski, primorski pa jadranski coni.

Naslednje poglavje je posvečeno razprostranjenosti flore na zemlji. Podobno kot živalski je tudi rastlinski svet predstavljen v šestih flornih področjih (holarktičnem, neotropskem, paleotropskem, avstralskem, kapskem in antarktičnem), ki se ponekod ujemajo s področji živalstva. Tudi v nadaljevanju je snov tega poglavja razdeljena podobno kot v prvem poglavju. Za opisom rastlinskega sveta po področjih na zemlji sledi fitogeografska razdelitev Evrope in nato fitogeografska delitev Jugoslavije. Rastlinski svet naše države je razdeljen na tri velike enote: na ilirskobalkansko, srednjeevropsko in vzhodnosredozemsko.

V tretje poglavje (ki bo najkoristnejše pri pouku geografije) te knjige je avtor uvrstil razprostranjenost velikih življenjskih združb na zemlji. Glavne življenjske združbe na zemlji lahko razdelimo na dve osnovni skupini, na kopne in na vodne (akvatične) združbe. Po teh skupinah je v nadaljnjem tekstu

- 1) Republički prosvjetno-pedagoški zavod SR BiH, Nastavna biblioteka 51, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo 1971, str. 115, cena 40,00 din.

prikazan živalski in rastlinski svet. Življenjske združbe na kopnem avtor predstavi kar po glavnih tipih rastja (tundra, tajga, listopadni gozdovi, sredozemski gozdovi, tropski gozdovi, stepa in puščava). V okviru teh tipov so prikazane klimatske razmere, živalski in rastlinski svet in njihova razprostranjenost. To poglavje zaključuje prikaz vegetacije v Jugoslaviji, kjer spoznamo glavne rastlinske združbe (npr. gozd gradna in belega gabra, gorski bukov gozd itd.). V tem smislu spoznamo v nadaljevanju horizontalno in vertikalno razprostranjenost rastja naše domovine. Iz geografskega vidika bi bilo zelo koristno, da bi bilo, kolikor je le mogoče, rastje in živalstvo tudi drugod predstavljeno na podoban način.

V celoti je knjiga zasnovana tako, da bi bila biogeografska snov podana bralcem kolikor mogoče zanimivo. Zato poleg pisanega teksta vsebuje veliko ilustracij, zanimivosti iz živalskega in rastlinskega sveta ter zabavno informacijske podatke. Posebno bogato je ilustrirano gradivo (diagrami, karte, risbe, črno-bele in barvne fotografije). Da bi še bolj popestril tekst in vzbudil zanimanje zanj, je avtor vključil še dve novosti v tovrstno literaturo. Med tekstom so ponekod namesto standardnih skic za ilustracije uporabljene poštno znamke z živalskimi in rastlinskimi liki, ki so značilni za določeno področje. S tem naj bi se vzporedno z zbiranjem znamk (zlasti po temah, npr. geografske karte, pokrajine, favna, flora) učencem zbudilo zanimanje tudi za objekte na njih in se razširilo znanje o njih. Druga novost pa so testi, s katerimi je mogoče preveriti znanje o obravnavani snovi. Da bi bili privlačnejši, so nekateri sestavljeni v obliki križank. Rešitve testov in križank so podane v dodatku.

Mala biogeografija prinaša po vsebinski in metodološki plati vrsto novosti in sodobnih načinov pri posredovanju biogeografske snovi učencem. Mnoge pobude in metode, ki so zbrane v njej, bodo dajale dobro oporo učiteljem pri delu in jim pomagale predstaviti učencem snov tako, da bodo ob zanimivi in privlačni razlagi lahko pridobili čimveč potrebnega znanja.

Franc Lovrenčak

D R U Š T V E N E I N D R O B N E V E S T I

RESOLUCIJA IX. KONGRESA JUGOSLOVANSKIH GEOGRAFOV

IX. kongres jugoslovanskih geografov, ki je bil v Sarajevu od 24. do 30. IX. 1972, je obravnaval aktualne probleme v geografskem izobraževanju in v geografski vedi. Zavedajoč se sedanjega stanja in perspektiv jugoslovanske družbe in njenih potreb v geografskem izobraževanju in napredku geografske vede pri nas ter v svetu, geografi Jugoslavije, zbrani na svojem rednem IX. kongresu, enoglasno sprejemajo naslednjo

RESOLUCIJO

GEOGRAFSKI POUK

1. Pri vzgoji in izobraževanju mladih ljudi ima geografski pouk velik pomen, saj vzpodbuja razvoj socialističnega patriotizma in bistveno vpliva na medsebojno razumevanje ter solidarnost z naprednimi